basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

GESKIEDENIS V1

FEBRUARIE/MAART 2014

MEMORANDUM

PUNTE: 150

Hierdie memorandum bestaan uit 32 bladsye.

1. BRONGEBASEERDE VRAE

1.1 Die volgende Leeruitkomste en Assesseringstandaarde sal in hierdie vraestel geassesseer word:

LEERUITKOMSTE	ASSESSERINGSTANDAARDE LEERDERS KAN DIE VOLGENDE DOEN:
Leeruitkoms 1 **(Geskiedkundige ondersoek)**	1. Formuleer vrae om begrippe vir ondersoek binne die konteks van dit wat bestudeer word, te ontleed. **(Nie vir eksamendoeleindes nie.)** 2. Verkry toegang tot 'n verskeidenheid toepaslike inligtingsbronne om ondersoek te doen. **(Nie vir eksamendoeleindes nie.)** 3. Interpreteer en evalueer inligting en data uit die bronne. 4. Bestudeer inligtingsbronne en evalueer die nut van die bronne vir die taak, met inbegrip van stereotipes, subjektiwiteit en gapings in die beskikbare getuienis.
Leeruitkoms 2 **(Geskiedkundige begrippe)**	1. Ontleed geskiedkundige begrippe as maatskaplike boustene. 2. Ondersoek en verduidelik die dinamika van veranderende magsverhoudings binne die samelewings wat bestudeer word. 3. Vergelyk en kontrasteer die interpretasies en sieninge van gebeure, mense se optrede en veranderings om sodoende onafhanklike gevolgtrekkings te maak oor die optrede of gebeure.
Leeruitkoms 3 **(Vertolking van kennis en kommunikasie)**	1. Identifiseer wanneer 'n interpretasie van statistiek omstrede kan wees en ondersoek die gevolgtrekkings wat uit die data blyk krities. 2. Voeg inligting saam om 'n oorspronklike argument saam te stel met behulp van bewyse uit bronne om die argument te steun. 3. Handhaaf en verdedig 'n samehangende en gebalanseerde argument met behulp van getuienis wat verskaf word en onafhanklik verkry word. 4. Dra kennis en begrip op verskillende maniere oor, insluitend besprekings (geskrewe en mondelings) debat, skep van 'n historiese skryfstuk deur die gebruik van verskillende genres, navorsingsopdragte, visuele voorstellings en mondelinge aanbiedings.

1.2 Die volgende vlakke vrae word gebruik om brongebaseerde vrae te assesseer:

VLAKKE VAN BRONGEBASEERDE VRAE	
VLAK 1 (V1)	• Onttrek toepaslike inligting en data uit die bronne. • Organiseer die inligting logies. • Verduidelik geskiedkundige begrippe.
VLAK 2 (V2)	• Kategoriseer geskikte of toepaslike inligtingsbronne wat verskaf word om die vrae wat geopper word, te beantwoord. • Ontleed die inligting en data wat uit 'n verskeidenheid bronne versamel is. • Evalueer die inligtingsbronne wat verskaf word om te besluit of die bronne geskik is vir die taak.
VLAK 3 (V3)	• Interpreteer en evalueer inligting en data uit die bronne. • Ondersoek inligtingsbronne en evalueer die nut van die bronne vir die taak, met inagneming van stereotipes, subjektiwiteit en gapings in die beskikbare getuienis. • Ontleed geskiedkundige voorstellings as maatskaplike konstruksies. • Ondersoek en verduidelik die dinamiek van veranderende magsverhoudings binne die aspekte van samelewings wat bestudeer word. • Vergelyk en kontrasteer interpretasies en sienings van mense se optrede of gebeure en veranderings om onafhanklike gevolgtrekkings te maak oor die optrede of gebeure. • Identifiseer wanneer 'n interpretasie van statistieke dalk omstrede kan wees en ondersoek die gevolgtrekkings wat uit die data blyk krities.

1.3 Die volgende tabel dui aan hoe brongebaseerde vrae geassesseer word:

- By die nasien van alle brongebaseerde vrae moet krediet gegee word vir enige ander geldige en toepaslike standpunte, argumente, bewyse of voorbeelde.
- By die toekenning van punte moet aandag gegee word in hoe 'n mate daar aan die vereistes van die vraag voldoen is.
- By die nasien riglyne word die vereistes van die vraag (vaardighede waaraan aandag gegee moet word) sowel as die vlak van die vraag in kursief gedrukte skrif aangedui.

2. UITGEBREIDE SKRYFWERK

2.1 Die uitgebreide skryfwerk fokus op een van die volgende vlakke:

VLAK VAN VRAAG
Vlak 1 • Bespreek of beskryf volgens 'n gegewe argument wat in die uitgebreide skryfwerk-vraag uiteengesit word. • Beplan en konstrueer 'n argument op grond van getuienis en gebruik die getuienis om 'n slotsom te bereik.
Vlak 2 • Voeg inligting saam om 'n oorspronklike argument te bou en gebruik getuienis om die argument te steun. • Staaf en verdedig 'n samehangende en gebalanseerde argument met getuienis. • Skryf duidelik en samehangend wanneer jy die argument saamstel.

2.2 Nasien van uitgebreide skryfwerk

- **NASIENERS MOET DAAROP LET DAT DIE INHOUD VAN DIE ANTWOORD GELEI SAL WORD DEUR DIE HANDBOEKE WAT BY 'N SPESIFIEKE SENTRUM GEBRUIK IS.**
- **KANDIDATE MAG ENIGE ANDER TOEPASLIKE INLEIDING EN/OF SAMEVATTING HÊ AS DIT WAT INGESLUIT IS BY 'N RIGLYN VIR NASIEN VAN 'N SPESIFIEKE OPSTEL.**
- **BY DIE ASSESSERING VAN DIE OOP BRONGEBASEERDE VRAE MOET KANDIDATE KREDIET KRY VIR ENIGE ANDER RELEVANTE ANTWOORD.**

Globale assessering van uitgebreide skryfwerk

Die uitgebreide skryfwerk sal holisties (globaal) geassesseer word. Hierdie benadering vereis dat die opvoeder die totale produk as 'n geheel sal bepunt sonder om die samestellende dele individueel te bepunt. Hierdie benadering moedig die leerder aan om 'n individuele mening aan te bied deur gebruik te maak van geselekteerde feitelike bewyse om 'n argument te ondersteun. Daar sal nie van die leerder verwag word om slegs 'feite' neer te skryf om 'n hoë punt te behaal nie. Dit sal leerders ook ontmoedig om 'modelantwoorde' voor te berei en te reproduseer sonder om die spesifieke vereistes van die vraag in ag te neem. Holistiese nasien van opstelle gee krediet vir leerders se mening, ondersteun deur bewyse. Anders as by inhoudgebaseerde nasien, word leerders met holistiese assessering nie vir ontoereikende taalgebruik gepenaliseer nie, aangesien die klem op die volgende val:

- Die konstruksie/daarstelling van 'n argument
- Die toepaslike seleksie van feitelike bewyse om sodanige argument te ondersteun
- Die leerder se interpretasie van die vraag

Assesseringsprosedures by uitgebreide skryfwerk

1. Hou die sinopsis in gedagte wanneer die skryfwerk nagesien word.

2. Tydens die eerste deurlees van die skryfwerk moet regmerkies toegeken word vir 'n relevante inleiding (aangedui met 'n kolpunt (bullet) in die nasienriglyne), vir elke hoofmoment (aangedui met 'n kolpunt), 'n relevante slotopmerking (aangedui met 'n kolpunt), bv. 'n antwoord waar daar 5 hoofpunte is, sal daar dus 7 regmerkies wees.

3. Die volgende addisionele simbole kan ook gebruik word:

- Inleiding, hoofaspekte en slotopmerking nie behoorlik gekontekstualiseer nie — ^
- Verkeerde stelling — ________
- Irrelevante stelling — |
|
|
|
- Herhaling — **R**
- Analise — **A**√
- Interpretasie — 1√

4. Die matriks

4.1 Die gebruik van 'n analitiese matriks vir die assessering van uitgebreide skryfwerk (verwys na bl. 7)

By die nasien van uitgebreide skryfwerk met verwysing na bl. 7, moet die gegewe kriteria in die matriks gebruik word. Beide die inhoud en die aanbieding moet in ag geneem word. 'n Punt word toegeken by die snypunt van die inhoud en aanbieding, gebaseer op die sewe vaardigheidsvlakke.

4.1.1 Met die eerste deurlees van die opstel word daar bepaal tot watter mate die hoofmomente gedek is om en die **inhoudsvlak** (op die matriks) vas te stel.

I	VLAK 4	

4.1.2 Die tweede deurlees van die skryfwerk sal die vlak (op die matriks) van die **aanbieding** bepaal.

I	VLAK 4	
A	VLAK 5	

4.1.3 Ken 'n algehele punt toe met behulp van die matriks.

I	VLAK 4	18-19
A	VLAK 5	

4.2 Gebruik van holistiese rubriek vir nasien van uitgebreide skryfwerk (verwys na bl. 7)

Die gegewe rubriek wat inhoud en aanbieding in ag neem, moet gebruik word by die nasien van uitgebreide skryfwerk.

I en A	VLAK 5	18 - 20

GRAAD 12 ANALITIESE MATRIKS VIR UITGEBREIDE SKRYFWERK: PUNTETOTAAL: 30

AANBIEDING **INHOUD**	**VLAK 7** Baie goed beplan en gestruktureer. Goeie sintese van inligting. Goed gebalanseerde argument is ontwikkel. Argument deurgaans volgehou en verdedig.	**VLAK 6** Goed beplan en gestruktureer. Sintese van inligting. Goed gebalanseerde oorspronklike, onafhanklike argument ontwikkel. Gebruik getuienis om die argument te ondersteun.	**VLAK 5** Goed beplan en gestruktureer. Ontwikkel duidelike argument. Oorspronklike slotsom bereik op grond van getuienis. Getuienis gebruik om argument te ondersteun. Kom tot onafhanklike slotsom. Gebruik getuienis om gevolgtrekking te ondersteun.	**VLAK 4** Argument beplan en gestruktureer. Getuienis gebruik om argument te ondersteun. Slotsom op grond van getuienis Skryfwerk gestruktureerd	**VLAK 3** Argument beplan en gestruktureer. Sommige getuienis gebruik om argument te ondersteun. Slotsom nie duidelik ondersteun deur getuienis nie.	**VLAK 2** Poging aangewend om antwoord te struktureer. Grootliks beskrywend/ poging om argument te ontwikkel.	**VLAK 1** Min sprake van analise en geskiedkundige verduideliking. Antwoord glad nie gestruktureerd nie.
VLAK 7 Vraag is ten volle beantwoord. Inhoudseleksie ten volle relevant tot gedagterigting/ argument wat gevolg is.	27-30	24-26					
VLAK 6 Vraag is beantwoord. Inhoudseleksie relevant tot gedagterigting/ argument wat gevolg is	24-26	23	21-22				
VLAK 5 Vraag grotendeels beantwoord. Inhoud toereikend en relevant.		21-22	20	18-19			
VLAK 4 Vraag herkenbaar in antwoord. Gebreke ten opsigte van inhoud/ irrelevante inhoudseleksie.			18-19	17	15-16		
VLAK 3 Inhoudseleksie hou nie altyd verband met die vraag nie. Weglatings.				15-16	14	12-13	
VLAK 2 Inhoud skraal. Vraag ontoereikend beantwoord.					12-13	11	9-10
VLAK 1 Vraag nie beantwoord nie. Inhoud ontoereikend. Heeltemal irrelevant.						9-10	0-8

GRAAD 12 HOLISTIESE MATRIKS OM UITGEBREIDE SKRYFWERK TE ASSESSEER DEUR DIE GEBRUIK VAN EIE KENNIS. TOTALE PUNTE: 30

VLAK	Indien die kandidaat **alle of die meeste van die vaardighede op 'n spesifieke vlak gedemonstreer het, sal die punt relevant tot die kategorie aan hom/haar toegeken word.**
7 **Uitstekend** **80–100%** **24–30** **[Uitstekend]**	Fokus deurgaans op onderwerp – demonstreer 'n logiese en samehangende progressie tot slotsom Duidelike begrip van die bronne Gebruik alle bronne of die meeste daarvan en eie kennis Selekteer relevante bronne Haal selektief aan Groepeer bronne (nie noodsaaklik nie, maar behoort nie 'n lys bronne neer te skryf nie) Demonstreer agtergrondkennis oor die bronne Waar van pas, word teenargumente volledig bespreek Verwys korrek na relevansie, vooroordeel, akkuraatheid, beperkings van bronne Druk hom-/haarself duidelik uit Eindig met duidelike fokus op die onderwerp – neem standpunt in (m.a.w. bereik 'n onafhanklike/oorspronklike slotsom)
6 **Verdienstelik** **70–79%** **21–23** **[Baie goed]**	Wend goeie poging aan om konsekwent te fokus op onderwerp, maar argument verloor soms fokus Duidelike begrip van die bronne Gebruik alle bronne of die meeste daarvan en eie kennis Selekteer relevante bronne Haal selektief aan Goeie gebruik van relevante bewyse uit bronne Poog om teenargument te oorweeg Poog om te verwys na relevansie, vooroordeel, akkuraatheid en beperkings van bronne Goeie uitdrukking Eindig met duidelike fokus op die onderwerp – neem standpunt in (m.a.w. bereik 'n onafhanklike/ oorspronklike slotsom)
5 **Substantief** **60–69%** **18–20** **[Goed]**	Poog om te fokus op die onderwerp, maar argument het tekortkominge Begryp die meeste van die bronne Gebruik die meeste van die bronne en eie kennis Selekteer relevante bronne Uitdrukking goed, maar daar is foute Tekort aan diepte in oorhoofse fokus, en verwys nie na een of meer relevante bronne nie As toepaslik, poog om teenargument te oorweeg. Oppervlakkig of geen poging om 'n relevansie, vooroordeel, akkuraatheid, beperktheid van bronne te verwys nie Poog om standpunt in te neem (fokus op beperkings, ens.) om onafhanklike gevolgtrekking te maak.
4 **Gemiddeld** **50–59%** **15–17** **[Bevredigend]**	Poog om op onderwerp te fokus, maar argument verloor dikwels fokus Gemiddelde begrip van die meeste van die bronne Gemiddelde gebruik van relevante getuienis uit die bronne en eie kennis Gemiddelde poging om teenargument te oorweeg Gemiddelde poging om te verwys na relevansie, vooroordeel, akkuraatheid en beperkings van bronne Uitdrukking bevredigend Wend poging aan om standpunt in te neem, maar ernstige gebrek aan skakel met res van opstel Skryfwerk mag neig om bronne te lys en fokus daaraan te haak
3 **Toereikend** **40–49%** **12–14** **[Redelik]**	Geringe poging om te fokus op die onderwerp Min begrip van die bronne Sukkel om relevante inligting en eie kennis uit die bronne te lig Geen aanhalings nie – of oor die algemeen irrelevant Wend geringe poging aan om teenargumente te oorweeg Bronne word gelys Poog nie om te verwys na relevansie, vooroordeel, akkuraatheid en beperkings van bronne nie Geringe uitdrukking Geringe poging om standpunt in te neem (sukkel om tot 'n onafhanklike slotsom te kom)
2 **Elementêr** **30-39%** **09–11** **[Swak]**	Kan nie op onderwerp fokus nie Kan nie relevante bronne identifiseer nie en beperkte gebruik van eie kennis Geen aanhalings nie – of meestal irrelevant Poog glad nie om teenargument te oorweeg nie Skryfwerk bloot 'n lys van bronne Poog nie om te verwys na relevansie, vooroordeel, akkuraatheid en beperkings van bronne nie Baie swak uitdrukking Swak poging om standpunt in te neem, indien enige
1 **Nie behaal nie** **0–29%** **0–8** **[Baie swak]**	Geen poging om op die onderwerp te fokus nie Maak glad nie gebruik van bronne nie Gebruik nie eie kennis nie Heeltemal irrelevant Skryf bron direk oor Antwoord uiters swak

VRAAG 1: HOE HET DIE KUBAANSE MISSIELKRISIS KOUE OORLOG-SPANNING TUSSEN DIE USSR EN DIE VSA GEDURENDE DIE 1960's VERERGER?

1.1 1.1.1 *[Interpretasie van bewyse uit Bron1A – V2 – LU1 (AS3)]*

- Die wêreld sal dink dat die USSR was gelyk met die VSA
- Die VSA het missiele in Turkye geplaas daarom wou die USSR dit teenwerk (2 x 2) (4)

1.1.2 *[Verduideliking van 'n historiese konsep uit Bron 1A – V1 – LU1(AS3); LU2 (AS2)]*

- Dit is 'n politieke sisteem waar die regering beheer neem oor die produksiemiddele
- Enige ander relevante antwoord (enige 1 x 2) (2)

1.1.3 *[Interpretasie en evaluering van bewyse uit Bron 1A – V3 – LU1 (AS3); LU2 (AS3)]*

- Wou nie hê dat die VSA moes uitvind van die missiele wat in Kuba ontplooi was nie
- Wou nie alarm maak nie
- Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)

[Interpretasie van bewyse uit Bron1B – V2 – LU1 (AS3)]

- Maak die Amerikaanse publiek bewus van die ontplooiing van missiele in Kuba
- Internasionale nuus oor die Sowjet-ontplooiing van missiele in Kuba (1 x 3) (3)

1.2.2 *[Interpretasie van bewyse uit Bron1B – V2 – LU1 (AS3)]*

- Die Kubaanse Missielkrisis het wêreld nuus geword
- Kennedy sou 'n blokkade instel om te verhoed dat Sowjet missiele Kuba bereik
- Publieke ondersteuning vir Kennedy se optrede
- Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)

1.2.3 *[Interpretasie en analise van bewyse uit Bron 1B – V2 – LU1(AS3,4)]*

- Amerikaanse burgers het bang geword
- Amerikaners het begin om voedsel te berg
- Amerikaanse kinders was geleer hoe om te reageer ten tyde van 'n krisis
- Verstaan die nodigheid van ondersteuning
- Enige ander relevante antwoord (enige 1 x 2) (2)

Kopiereg voorbehou

1.2.4 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1B – V3 – LU1(AS3,4)]*

- Die VSA het besluit om 'n blokkade op missiele op pad na Kuba in te stel
- Die missiele het 'n ernstige bedreiging ingehou vir Amerikaanse soewereine onafhanklikheid
- Hierdie missiele het die VSA se fisiese ruimte binnegedring
- Enige ander relevante antwoord (enige 1 x 2) (2)

1.2.5 *[Analise van bewyse uit Bron 1B – V2 – LU1 (AS3,4)]*

- Torricelli beskou dit as 'n duidelike ondervinding (ware)
- Hy het dit angswekkend gevind om te dink dat 'n kern oorlog kan begin
- Sy ouers was voorbereid vir oorlog
  Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)

1.2.6 *[Vergelyking van bewyse uit Bron 1B – V3 – LU1 (AS3,4)]*

- Beide bronne wys op die bedreiging van oorlog
- Beide bronne wys op die blokkade van Sowjet skepe
- Die visuele bron dui daarop dat dit wêreldnuus was en die geskrewe bron dui daarop dat dit wêreldnuus op televisie was
- Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)

1.3 1.3.1 *[Interpretasie van bewyse uit Bron1C – V2 – LU1 (AS3)]*

- Kennedy moes sy ultimatum implementeer omdat Khrushchev nie bereid was om terug te staan nie
- Kennedy het geweet dat indien Khrushchev nie wou luister nie dat dit na 'n ramp/kernoorlog kon aanleiding gee
- Enige ander relevante antwoord (enige 1 x 2) (2)

1.3.2 *[Onttrekking van relevante bewyse uit Bron 1C – V1 – LU1 (AS3)]*

- Om alle werk op die missielbasisse in Kuba te staak
- Om die aanvalswapens buite werking te maak (2 x 1) (2)

1.3.3 *[Evalueer die bruikbaarheid van bewyse uit Bron 1C – V3 – LU1 (AS3); LU2 (AS1)]*

Bruikbaar omdat:

- Die brief was deur Kennedy gedurende die Kubaanse Missielkrisis geskryf
- Die informasie in die brief ondersteun die informasie in ander bronne
- Die informasie is redelik akkuraat
- Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)

1.4 *[Interpretasie, analise en sintese van bewyse van Bron 1B- V3 – LU1 (AS3 en 4); LU2 (AS1, 2 en 3); LU3 (AS1, 2, 3 en 4)]*

Kandidate moet die bruikbaarheid aan 'n geskiedkundige verduidelik. In die beantwoording van die vraag, moet die kandidate wys dat die bron relevante is tot die ondersoek en bruikbaar deur die oorsprong daarvan te bevraagteken.

Kandidate kan die volgende punte gebruik om die vraag te beantwoord:

BRON 1B (Visuele en Geskrewe Bron)
Die bron is bruikbaar omdat:

- Die visuele bron is relevante omdat die datum (23 Oktober 1962) wys dat dit gedurende die tyd van Kubaanse Missielkrisis gepubliseer was.
- Die visuele bron wys dat dit wêreld nuus geword het
- Die visuele bron is relevante omdat dit direk handel met die Kubaanse Missielkrisis
- Die visuele bron is akkuraat omdat dit bevestig kan word met ander bronne oor die Kubaanse Missielkrisis
- Die geskrewe bron bevestig die koeranthoofnuus deur senator Torricelli aan te haal
- Enige ander relevante antwoord

Gebruik die volgende rubriek om 'n punt toe te ken:

VLAK 1	• Gebruik bewyse op elementêre wyse d.w.s. **toon min of geen begrip van die bruikbaarheid van hierdie bron vir 'n geskiedkundige wat oor die Kubaanse Missielkrisis skryf.** • Gebruik bewyse gedeeltelik om oor 'n onderwerp te skryf of kan nie oor die onderwerp skryf nie	**PUNTE: 0–2**
VLAK 2	• Bewyse is meestal relevante en hou in 'n groot mate verband met die onderwerp, bv. **toon begrip van die bruikbaarheid van hierdie bron vir 'n geskiedkundige wat oor die Kubaanse Missielkrisis skryf.** • Gebruik bewyse op 'n baie eenvoudige manier	**PUNTE: 3–5**
VLAK 3	• Gebruik relevante bewyse bv. **demonstreer 'n deeglike begrip van die bruikbaarheid van hierdie bron vir 'n geskiedkundige wat oor die Kubaanse Missielkrisis skryf.** • Gebruik bewyse baie effektief in 'n georganiseerde paragraaf en toon begrip van die onderwerp	**PUNTE: 6–8**

(8)

1.5 UITGEBREIDE SKRYFSTUK

1.5.1 *[Beplan en konstrueer 'n argument gebaseer op bewyse deur die gebruik van analitiese en interpretasievaardighede - V1 – LU1 (AS 3 en 4); LU2 (AS1, 2 en 3); LU3 (AS1, 2, 3 en 4)]*

SINOPSIS
Kandidate moet bespreek hoe die Kubaanse Missielkrisis Koue Oorlog-spanning gedurende die 1960's verskerp het.

HOOFASPEKTE
Kandidate behoort die volgende aspekte in hulle antwoord in te sluit:

Inleiding: Kandidate moet die redes vir die verergerde spanning tussen die USSR en die VSA gedurende die 1960's beskryf.

UITBREIDING
- 'n Kort agtergrond van die Koue Oorlog-spanning tussen die USSR en die VSA
- Khrushchev gewillig om Kuba te ondersteun sodat kommunisme versprei kan word
- Spanning verhoog as gevolg van die diplomatieke verleentheid wat die VSA ly weens die mislukte Bay of Pigs-inval.
- Spioenverkenningsfoto's onthul dat USSR-missiele in Kuba ontplooi was
- Kennedy reageer deur 'n kwarantyn (blokkade) in te stel op alle USSR-skepe wat missiele na Kuba verskeep.
- Khrushchev verwerp die VSA-blokkade van Sowjet-skepe op pad na Kuba
- Sowjetunie erken dat missiele ontplooi was maar dat dit slegs vir verdedigings doeleindes is.
- Sowjetunie vra die VSA vir die verwydering van missiele in Turkye, slegs dan sal dit die missiele uit Kuba verwyder.
- Spanning vererger weens die (af)skiet van 'n Amerikaanse spioenvliegtuig oor Kuba
- Missiele in Kuba verwyder en terreine word afgetakel onder die toesig van die VN
- 'n Direkte lyn (blitslyn) tussen die Wit Huis en die Kremlin word in gestel en 'n Kernverbodooreenkoms word geteken.
- Enige ander relevante antwoord
- Slot: Kandidate moet hulle argument met 'n relevante slot saamvat. (30)

Gebruik die matriks op bladsy 6 van hierdie dokument om hierdie skryfwerk te assesseer

1.5.2 *[Sintetiseer inligting om 'n oorspronklike argument te konstrueer deur gebruik te maak van inligting uit die bronne en jou eie kennis om jou antwoord te ondersteun - V2 – LU1 (AS 3 en 4); LU2 (AS1, 2 en 3); LU3 (AS1, 2, 3 en 4)]*

SINOPSIS
In die beantwoording van hierdie vraag moet kandidate verduidelik tot watter mate hulle die volgende stelling ondersteun: Waarom kan die Sowjetunie nie ook die reg hê om dieselfde as Amerika te doen nie? In die beantwoording van die vraag moet hulle, hulle antwoord met relevante bewyse ondersteun.

HOOFASPEKTE

Kandidate behoort die volgende aspekte in hulle antwoord in te sluit:

- Inleiding: Kandidate moet verduidelik tot watter mate hulle die stelling ondersteun en aandui hoe hulle, hulle gedagterigting gaan ondersteun.

UITBREIDING
- Khrushchev wou die VSA se ontplooiing van missiele in Turkye teëgaan
- Khrushchev besluit om die VSA-ontplooiing van missiele in Turkye uit te daag
- Khrushchev besluit dus om missiele in Kuba te ontplooi
- Spioenverkenningstogfoto's onthul die ontplooiing van Sowjet-missiele in Kuba
- Sleutel lede van die weermag en die Kabinet word in kennis gestel rakende die missiele
- Kennedy ontmoet met die Soewereine Minister van Buitelandse Sake Gromyko by die Wit Huis en hy sê dat daar nie missiele in Kuba is nie.
- Lede van EXCOMM (Executive Committee of the National Security Council) stel 'n blokkade van Kuba voor
- Televisietoespraak aan die Amerikaanse volk deur president Kennedy
- Die wêreld reageer en debat begin by die VN
- Kwarantyn word toegepas en Sowjet-skepe stop of draai om en steek nie die kwarantynlyn oor nie
- 'n Konfrontasie vind plaas by die VN Veiligheidsraad
- Kennedy reageer met 'n brief en sê dat die enigste uitweg uit die krisis is om die missiele te verwyder
- Die krisis kom tot 'n einde
- Enige ander relevante antwoord

Slot: Kandidate moet hul argument saamvat. (30)

[75]

Gebruik die matriks op bladsy 7 van hierdie dokument om hierdie skryfwerk te assesseer.

VRAAG 2: HET JULIUS NYERERE SE BELEID VAN UJAMAA TANZANIË GEDURENDE DIE 1960'S GETRANSFORMEER?

2.1 2.1.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 2A – V1 – LU1 (AS3)]*

- Mensegelykheid
- Burgers sal volle beheer oor hul eie sake behaal
- Gemeenskaplike eienaarskap/beheer van die ekonomie
- Die land in sosialisme omskep (enige 2 x 1) (2)

2.1.2 *Verduideliking van 'n historiese konsep uit Bron 2A – V1 – LU2 (AS1)]*

- Die regering het beslag gelê op besighede en industrieë van private eienaars om dit tot voordeel van die mense te bestuur.
- Enige ander relevante antwoord (1 x 2) (2)

2.1.3 *[Uitsoek van bewyse uit Bron 2A om bruikbaarheid vas te stel – V3 – LU1 (AS4); LU2 (AS3); LU3 (AS2 en 3)]*

- Dit fokus op die nuuswaardigheid van Nyerere se verkiesing as president van Tanganjika (Tanzanië)
- Geskiedkundiges sal die datum hê wanneer Nyerere verkies was tot president van Tanganjika (Tanzanië)
- Die gebeurtenis van die verkiesings in Tanganjika (Tanzanië) het in 'n bekende internasionale tydskrif verskyn
- Die tydskrif weergee die verkose president van Tanganjika (Tanzanië)
- Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)

2.1.4 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2A – V2 – LU1 (AS3)]*

- As die president van 'n onafhanklike Tanganjika (Tanzanië)
- As die president wie Tanganjika gelei vanaf kolonialisme tot onafhanklikheid
- *Time*-tydskrif verwys na Nyerere as die leier wat nuwe beleide in Tanganjika (Tanzanië) ingestel het
- Nyerere was die eerste swart president van Tanganjika (Tanzanië)
- Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)

2.1.5 *[Interpretasie van bewyse uit Bron2A – V2 – LU1 (AS3)]*

- Die nuuswaardigheid van Nyerere se verkiesing as president van Tanganjika (Tanzanië)
- Hy was die eerste demokraties verkose swart president van Tanganjika (Tanzanië)
- Enige ander relevante antwoord (enige 1 x 2) (2)

Kopiereg voorbehou

2.1.6 *[Vergelyking van bewyse uit die Visuele met die Geskrewe Bron in Bron 2A – V3 – LU1 (AS3); LU2 (AS3); LU3 (AS2)]*

- **Visuele Bron** wys Nyerere as die verkose president van Tanzanië
- **Geskrewe Bron** fokus op sy parlementstoespraak as president van Tanzanië
- Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)

2.2 2.2.1 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2B – V2 – LU1 (AS3)]*

- Die landelike meerderheid het tegniese ondersteuning ontvang
- Hulle het drinkwater, elektrisiteit, skole en klinieke ontvang
- Die regering het probeer om die standaarde en die lewenskwaliteit van die landelike meerderheid te verbeter
- Die regering het die landbou verbeter sodat die meerderheid boere kan voordeel trek
- Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)

2.2.2 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 2B – V1 – LU1 (AS3)]*

- Hergroepering van mense in dorpies
- Harde werk
- Op hulself staatmaak
- Ontwikkeling van die landbou (enige 2 x 1) (2)

[Bepaal die beperkinge uit Bron 2B - V3 – LU1 (AS3.4);LU2 (AS2,3); LU3 (AS2,3)]

Dit was die siening van 'n Amerikaanse joernalis

- Die siening van gewone Tanzaniese boere is afwesig
- Dit is 'n Westerse perspektief
- Enige ander relevante antwoord (1 x 3) (3)

2.3 2.3.1 *[Interpretasie en evaluering van informasie uit Bron 2C - V2 – LU1 (AS3); LU2 (AS2)]*

- Die meerderheid boere wou nie op ujamaa-plase werk nie (gemeenskaplike plase)
- Hulle het verkies om vir hulself te werk
- Hulle het tot die slotsom gekom dat daar geen voordele op ujamaa-plase was nie
- Produktiwiteit op ujamaa-plase was laag
- Enige ander relevante antwoord (1 x 2) (2)

2.3.2 *[Interpretasie en evaluering van informasie uit Bron 2C - V2 – LU1 (AS3); LU2 (AS2)]*

Kandidate kan of AKKURAAT OF NIE AKKURAAT kies en hul antwoord met ondersteun met relevante bewyse

AKKURAAT

- Nyerere se siening oor die rede waarom ujamaa misluk het, kan vertrou word
- Dit is 'n eerstehandse ondervinding oor waarom sy sosialistiese beleid misluk het
- Dit is eerstehandse ondervinding oor waarom mense geweier het om in ujamaa-dorpies te gaan vestig
- Enige ander relevante antwoord

NIE AKKURAAT

- Ujamaa het Tanzaniërs aangemoedig om saam te werk
- Gemeenskaps-selfhelp-inisiatiewe in dorpies het verbeter
- Gemeenskaplike produksie van landbou het in sommige dorpsgemeenskappe gebloei
- Saamwerkende winkels, busse en skole was bestuur deur selfhelpinstellings
- Die lewenstandaard van die landelike armes het verbeter
- Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)

2.4 *[Vergelyking van bewyse uit Bron 2B en 2C – V3 – LU1 (AS3); LU2 (AS3); LU3 (AS2)*

- Bron 2B is geskryf vanaf 'n Westerse perspektief terwyl Bron 2C geskryf is van 'n Afrika-perspektief
- Bron 2B beklemtoon dat ujamaa-dorpies suksesvol was terwyl Bron 2C beklemtoon dat ujamaa-dorpies nie suksesvol was
- Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)

2.5 *[Interpretasie, analise en sintese van bewyse van Bron 1B- V3 – LU1 (AS3 en 4 LU2 (AS1, 2 en 3); LU3 (AS1, 2, 3 en 4)]*

Kandidate moet beide die positiewe en negatiewe uitwerking van ujamaa aandui en hul antwoord ondersteun met relevante bewyse.

Kandidate kan die volgende punte gebruik om die vraag te beantwoord:

NEGATIEWE UITWERKING VAN UJAMAA

- Landelike Tanzaniërs was onwillig om hul voorvadergrond (plase) te verlaat vir nuwe gebied/grond
- Landelike Tanzaniërs was in kollektiewe/dorpsgemeenskappe ingedwing

- Landelike Tanzaniërs het geweier om op kollektiewe plase te werk
- Landelike produksie daal
- Baie min kapitaal is belê in die bou van dorpies
- Swak bestuur van ujamaa-dorpies
- Ujamaa gee aanleiding tot 'n daling in landbou produksie wat tot armoede lei
- Daar was 'n tekort aan basies verbruikers goedere in die dorpies
- Teen 1980 het Tanzanië meer staat gemaak op ingevoerde goedere
- Enige ander relevante antwoord

POSITIEWE UITWERKING VAN UJAMAA
- Tanzaniërs het toegang tot gesondheidsdienste verbeter
- Hulle het vrye toegang tot primêre onderwys
- Tanzanië het die hoogste geletterde vlak in Afrika teen die 1980's
- Tanzaniese boere blootgestel aan meganisasie van boerdery
- Kraan water, elektrisiteit en klinieke was in landelike gebiede ingestel
- Enige ander relevante antwoord

Gebruik die volgende rubriek om 'n punt toe te ken:

VLAK 1	• Gebruik bewyse op elementêre wyse d.w.s. **toon min of geen begrip van die effek van ujamaa op gewone Tanzaniërs.** • Gebruik bewyse gedeeltelik om oor 'n onderwerp te skryf of kan nie oor die onderwerp skryf nie	**PUNTE: 0–2**
VLAK 2	• Bewyse is meestal relevant en hou in 'n groot mate verband met die onderwerp, bv. **toon begrip van die effek van ujamaa op gewone Tanzaniërs.** • Gebruik bewyse op 'n baie eenvoudige manier om oor die onderwerp te skryf	**PUNTE: 3–5**
VLAK 3	• Gebruik relevante bewyse bv. **demonstreer 'n deeglike begrip van die effek van ujamaa op gewone Tanzaniërs.** • Gebruik bewyse baie effektief in 'n georganiseerde paragraaf en toon begrip van die onderwerp	**PUNTE: 6–8**

(8)

2.6 UITGEBREIDE SKRYFSTUK

2.6.1 *[Beplan en konstrueer 'n argument gebaseer op bewyse deur die gebruik van analitiese en interpretasievaardighede - V1 – LU1 (AS 3 en 4); LU2 (AS1, 2 en 3); LU3 (AS1, 2, 3 en 4)]*

SINOPSIS
Kandidate moet bespreek hoe die Julius Nyerere se beleid van ujamaa Tanzanië gedurende 1960 transformeer het

HOOFASPEKTE
Kandidate behoort die volgende aspekte in hulle antwoord in te sluit:

- Inleiding: Kandidate moet bewys hoe Nyerere se beleid van sosialisme die Tanzaniese ekonomie gedurende die 1960's getransformeer het.

UITBREIDING
- Arusha-verklaring: Nyerere aanvaar en formaliseer die beleid van ujamaa om ekonomiese voortuitgang asook sosiale geregtigheid in Tanzanië te behaal
- Die land in staat gestel om gelyk te deel in die rykdom met die idees van sosialisme
- Nyerere was verbind tot die welstand van die armste van die armes
- Nyerere gestel op die welvaart van mense en nie op 'n ekonomiese groei model nie
- Nyerere het aangedring op die nastreef van sosialisme en selfonderhoud as die enigste metode om ontwikkeling te behaal
- Die program van kollektivisme was aan die begin vrywillig
- Het skole, klinieke, fabrieke, paaie, spoorweë, damme, hidro-elektriese kragopwekkers en ander infrastruktuur gebou
- Die kwaliteit en lewenstandaard van Tanzaniërs het verbeter (Mense het makliker toegang tot skole, klinieke, skoon water en ander dienste)
- Opvoeding was gratis vanaf primêre skool tot universiteitsvlak
- Tanzanië behaal die hoogste geletterdheidsvlak in Afrika
- Mediese dienste was gratis dit ten spyte daarvan dat Tanzanië een van die armste lande in Afrika was
- Enige ander relevante antwoord

Slot: Kandidate moet hulle argument met 'n relevante slot saamvat. (30)

Gebruik die matriks op bladsy 6 van hierdie dokument om hierdie skryfwerk te assesseer

2.6.2 *[Sintetiseer inligting om 'n oorspronklike argument te konstrueer deur gebruik te maak van inligting uit die bronne en jou eie kennis om jou antwoord te ondersteun - V2 – LU1 (AS 3 en 4); LU2 (AS1, 2 en 3); LU3 (AS1, 2, 3 en 4)]*

SINOPSIS
Kandidate behoort om aan te dui of Nyerere se beleid van ujamaa 'n groot sukses was of nie. Hulle moet hul antwoord ondersteun met relevante bewyse.

HOOFASPEKTE
Kandidate behoort die volgende aspekte in hulle antwoord in te sluit:

- Inleiding: Kandidate moet aandui of hulle saamstem of nie saamstem met die stelling en aandui hoe hulle beoog om hul antwoord te ondersteun

UITBREIDING

STEM NIE SAAM
- Weerstand deur meeste boere om nie in ujamaa dorpgebiede in te trek nie
- Mense onwillig om hul voorvader grond (plase) te verlaat in ruil vir nuwe areas
- Gemeenskaplike besit was 'n bedreiging vir private besit
- Kleinboere was 'forseer' om in kollektiewe dorpsgemeenskappe te gaan woon
- Mense het geweier om op die kollektiewe plase te werk
- Die verwagte produksie op kollektiewe plase is nie behaal nie
- Kollektiewe plase raak onproduktief
- Teenkanting teen kapitalistiese finansiële instellings was 'n fout deur Nyerere
- Tanzanië het voorgegaan om arm te wees weens die afname in produksie
- Nyerere het erken dat ujamaa 'n fout was
- Ujamaa gee aanleiding tot 'n afname in die landbouproduksie wat werkloosheid en armoede verhoog het
- Teen die 1980's het Tanzanië swaar staat gemaak op invoere
- Enige ander relevante antwoord

STEM SAAM

- Ujamaa verbind tot die welstand van die armste van die armes
- Gestel op die welvaart van mense eerder as op ekonomiese groei beginsels
- Kollektivisme was 'n vrywilliglike proses
- Bou skole, hospitale, klinieke, fabrieke, paaie en spoorweë, damme en brûe, hidro-elektriese krag opwekkers en ander infrastruktuur.
- Opvoeding was 'n prioriteit (Miljoene volwassenes was nou geletterd; Opvoeding was gratis vanaf primêre skool tot universiteitsvlak, Tanzanië behaal die hoogste geletterdheidsvlak in Afrika)
- Mense het maklike toegang tot klinieke, skoon water en ander dienste
- Mediese dieste was gratis alhoewel Tanzanië een van die armste lande in Afrika was
- Nyerere was gekant teen die finansiële instellings soos die IMF en Wêreldbank
- Enige ander relevante antwoord

- Slot: Kandidate moet hulle argument met 'n relevante slot saamvat. (30)

[75]

Gebruik die matriks op bladsy 7 van hierdie dokument om hierdie skryfwerk te assesseer.

VRAAG 3: HOE HET DIE BURGERREGTEBEWEGING DIE REGERING VAN DIE VERENIGDE STATE GEDURENDE DIE 1960's UITGEDAAG?

3.1 3.1.1 *[Onttrekking van informasie uit Bron 3A – V1– LU1 (AS3)]*

- Om wettige rassesegregasie, diskriminasie en ongelykheid te vernietig (1 x 1) (1)

3.1.2 *[Definisie van 'n konsep uit Bron 3A – V2 – LU2 (AS1)]*

- 'n Praktyk wat mense op grond van ras skei en hulle onderwerp aan verskillende behandeling
- 'n Rassebeleid wat swart en wit Amerikaners verskillend behandel

Enige ander relevante antwoord (enige 1 x 2) (2)

3.1.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron3A – V2 – LU1 (AS3); LU3 (AS2)]*

- Swart Amerikaners was onmenslik in die Suide behandel
- Swart Amerikaners het onderworpe burgers gebly en was swak behandel
- Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)

3.1.4 *[Interpretasie en evaluering van informasie uit Bron 3A – V3– LU1 (AS3); LU2 (AS3); LU3 (AS2)]*

- Probeer om die verprei van inligting met betrekking tot gruweldade wat teen burgerregte-aktiviste gepleeg is te voorkom
- Mense buite die Suide het nie geweet van die geweld wat teen Swart Amerikaners gepleeg was nie
  Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)

3.2 3.2.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 3B – V1 – LU1 (AS3)]*

- Studente het nie geweld gebruik nie
- Studente was beleef
- Studente het die 'Moets' en 'Moenies' gevolg wat hul geweldlose gedrag gelei het (1 x 1) (1)

3.2.2 *Interpretasie van informasie uit Bron 3B – V2– LU1 (AS3 en 4); LU2 (AS2 en 3)]*

CORE was verantwoordelik vir die organisasie van sitstaking – Gordon Carey, sy verteenwoordiger het na New York gegaan om sitstakings te reël

- Die SCLC het informasie van sitstakings na ander studente versprei – Ella Baker van SCLC het student op baie kollegekampusse gekontak
- Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)

3.2.3 [Onttrekking van bewyse uit *Bron 3B – V1 – LU1 (AS3)]*

- Hulle het tekenboorde op die vensters geplak soos 'GEEN OORTREDERS,' Ons behou die Reg om die Publiek te Bedien Soos Ons Dit Goed Ag,' en 'TOE In die Belang van Openbare Veiligheid'.. (1 x 2) (2)

3.3 3.3.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 3C – V1 – LU1 (AS3)]*

- Hy het aangekondig dat 'n nuwe en meer militante fase van die burgerregteveldtog in Selma in Alabama gaan begin
- Hy het gesê 'ons vra nie, ons dring aan stemreg.' (1 x 1) (1)

3.3.2 *[Interpretasie van informasie uit Bron 3C – V2– LU1 (AS3 en 4); LU2 (AS2 en 3)]*

- Hy het sterk opgetree deur te besluit om Martin Luther King Junior te arresteer en baie ander betogers
- Het 770 betogers arresteer op 1 Februarie en nog 500 teen 3 Februarie 1965
- Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)

3.4 3.4.1 *[Interpretasie van informasie uit Bron 3D V2 – LU1 (AS4)]*

- Stemgeregtigdes – slegs 2,4% van Selma se swart Amerikaners was geregistreer om te kan stem (1 x 2) (2)

3.4.2 *[Evalueer informasie uit Bron 3D - V2 – LU2 (AS3)]*

Kandidate moet aandui of die optog SUKSESVOL of NIE SUKSESVOL was nie en hul antwoord ondersteun met relevante bewyse.

SUKSESVOL

- President Johnson het die Stemregwet (Voting Rights Bill) deurgevoer – wat deur Kongres aangeneem is en wet geword het in 1968

NIE SUKSESVOL

- Dit was 'n simboliese optog
- Betogers het terug gedraai na 'n kort entjie
- Enige ander relevante antwoord (1 x 2) (2)

3.4.3 *[Interpretasie van Bron 3D – V2 - LU1 (AS4)]*

- Burgerregte-aktiviste het deelgeneem aan die Selma-na-Montgomery-optogte
- Burgerregte-aktiviste was vasbeslote om op stemreg aan te dring
- Enige ander relevante antwoord (1 x 2) (2)

3.4.4 *[Interpretasie en evaluering van bewyse uit Bron 3D – V2 - LU1 (AS4)]*

Kandidate moet BEIDE BRONNE in hul antwoord gebruik

- Geskrewe Bron dui aan dat 600 mense aan die optog op 7 Maart 1965 deelgeneem het
- Visuele Bron wys 'n groot groep mense wat die brug oorsteek
- Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)

3.5 *[Vergelyking van bewyse uit Bron 3C en 3D en hoe hulle verskil – V3 – LU1 (AS3); LU2 (AS3); LU3 (AS2)*

Bron 3C – aktiviste was arresteer vir hul betoging teen aparte wetgewing

- Bron 3D – aktiviste was aangeval
- Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)

3.6 *[Interpretasie, analise en sintese van bewyse van Bron 1B- V3 – LU1 (AS3 en 4); LU2 (AS1, 2 en 3); LU3 (AS1, 2, 3 en 4)]*

Kandidate kan die volgende punte gebruik om die vraag te beantwoord:

- Die Burgerregtebeweging het 'n beroep tot baie studente gemaak om aan te sluit by hul protesaksie teen rassediskriminasie.
- Die Burgerregtebeweging was suksesvol om diskriminerende wetgewing uit te daag wat op swart Amerikaners afgedwing is
- Het ondersteuning ontvang van organisasies soos CORE en SCLC
- Burgerlike ongehoorsaamheid deur middel van nie-geweld het die wese van die stryd verander
- Gee aanleiding tot die aanvaarding van die Burgerregtewet (Civil Rights Act) van1964
- Selma-na-Montgomery-optogte was vir Stemreg (Voting Rights)
- President Johnson het die Stemregwet (Voting Rights Bill) deurgevoer – wat deur Kongres aangeneem is en wet geword het in 1968
- Enige ander relevante antwoord

Gebruik die volgende rubriek om 'n punt toe te ken:

VLAK 1	• Gebruik bewyse op elementêre wyse d.w.s. **toon min of geen begrip om die effek te evalueer wat die nie-gewelddadige benadering op die Burgerregtebeweging gehad het.** • Gebruik bewyse gedeeltelik om oor 'n onderwerp te skryf of kan nie oor die onderwerp skryf nie.	**PUNTE: 0–2**
VLAK 2	• Bewyse is meestal relevant en hou in 'n groot mate verband met die onderwerp, bv. **toon begrip om die effek te evalueer wat die nie-gewelddadige benadering op die Burgerregtebeweging gehad het.** • Gebruik bewyse op 'n baie eenvoudige om 'n paragraaf te skryf.	**PUNTE: 3–5**
VLAK 3	• Gebruik relevante bewyse bv. **demonstreer 'n deeglike begrip om die effek te evalueer wat die nie-gewelddadige benadering op die Burgerregtebeweging gehad het.** • Gebruik bewyse baie effektief in 'n georganiseerde paragraaf en toon begrip van die van die onderwerp.	**PUNTE: 6–8**

(8)

3.7 UITGEBREIDE SKRYFSTUK

3.7.1 *[Beplan en konstrueer 'n argument gebaseer op bewyse deur die gebruik van analitiese en interpretasievaardighede - V1 – LU1 (AS 3 en 4); LU2 (AS1, 2 en 3); LU3 (AS1, 2, 3 en 4)]*

SINOPSIS
Kandidate moet die verskillende strategieë wat die Burgerregte-beweging aangewend het om die Verenigde State-regering gedurende die 1960's uit te daag bespreek.

HOOFASPEKTE
Kandidate behoort die volgende aspekte in hulle antwoord in te sluit:

- Inleiding: Kandidate moet kortliks die verskillende redes vir die stigting van die Burgerregtebeweging aandui.

UITBREIDING
Die volgende is sommige van die hoofstrategieë wat die Burgerregtebeweging aangewend het om seker te maak dat die VSA van rassisme bevry word:

- Die Studente Geweldlose Koördineringskomitee (SNCC), in Greensboro, het 'n veldtog begin om segregasie in restaurante gedurende die 1960's te beëindig (Ook in Nashville, Tennessee, sitstakings in kerke, leessessies in biblioteke en swemsessies by strande)
- Kongres vir Rassegelykheid (CORE) en SNCC begin die 'Vryheidsritte gedurende die 1960's (Verenigde State Hoogsgeregshof gee uitspraak dat bussegregasie onwettig was)
- Protesoptogte in Birmingham (1963);
- Optog na Washington (Augustus 1963);
- Die Nasionale Vereniging vir die Bevordering van nie-blankes mense (NACCP) het stemregopvoeding in die Suide onderneem (swart Amerikaners was stemregprosedures geleer en hoe om te stem) gedurende 1964
- Somer van 1964 is die 'Vryheidsomer' genoem (swart Amerikaners is aangemoedig om te stem. Meer as 430 000 swartes het geregistreer om te stem in ongeveer twee jaar)
- Selma na Montgomery (Maart 1965)
- Enige ander relevante antwoord
- Kandidate moet hulle argument met 'n relevante slot saamvat. (30)

Gebruik die matriks op bladsy 6 van hierdie dokument om hierdie skryfwerk te assesseer

3.7.2 *[Sintetiseer inligting om 'n oorspronklike argument te konstrueer deur gebruik te maak van inligting uit die bronne en jou eie kennis om jou antwoord te ondersteun - V2 – LU1 (AS 3 en 4); LU2 (AS1, 2 en 3); LU3 (AS1, 2, 3 en 4)*

SINOPSIS
Kandidate moet krities bepreek of die sit stakings effektief was of nie in die Burgerregte stryd om geriewe te desegregeer.

HOOFASPEKTE
Kandidate behoort die volgende aspekte in hulle antwoord in te sluit:

- Inleiding: Kandidate moet die redes vir die sitstakings bespreek.

UITBREIDING
- Burgerregtebeweging het verskillende veldtogte begin om gelykheid onder Amerikaners te verseker
- Verskillende burgerregte strategieë is gebruik in die veldtog vir desegregasie, byvoorbeeld, restaurante, winkels, biblioteke, strande ens
- 'n Belangrike veldtog vir die burgerregtebeweging was sitstakings
- Regdeur die Burgerregtebeweging se veldtogte was die leiers en aktiviste onderworpe aan intimidasie en dreigemente bv. Hulle was geslaan, arresteer, tronkstraf gegee, en selfs vermoor.
- Eienaars van winkels het begin om tekens op hul vensters te sit om aktiviste te stop om sitstakings te doen
- Gevolgtrekking was die oopmaak van deure van sommige restaurante vir alle rassegroepe
- Ander strategieë wat die Burgerregtebeweging gebruik het, was optogte, betogings en stem (verkiesing) opvoeding
- Gee aanleiding tot die aanvaarding van die Burgerregtewet (Civil Rights Act) (1964) en die Stemregwet (Voting Rights Act (1968)
- Enige ander relevante antwoord
- Slot: Kandidate moet hul argument saamvat met 'n relevante slot

(30)
[75]

Gebruik die matriks op bladsy 7 van hierdie dokument om hierdie skryfwerk te assesseer.

VRAAG 4: HOE HET DIE FILOSOFIE VAN SWART BEWUSSYN DIE STUDENTE VAN SOWETO IN 1976 BEÏNVLOED?

4.1 4.1.1 *[Onttrekking van informasie uit Bron 4A – V1 – LU1 (AS3); LU3 (AS2)]*

- Swart studente was ontevrede met NUSAS
- 'n Politiek leemte ontstaan as gevolg van die verbanning van die ANC
- Wrede onderdrukking (enige 1 x 1) (1)

4.1.2 *[Verduideliking van 'n historiese konsep uit Bron 4A – V1 – LU2(AS1)]*

- Aanvaarding van jou self as swart/selfwaarde/selfagting/self-waardigheid
- Wees trots op wie jy is/swart trots
- Dit is nie oor die kleur swart nie maar die geeslike vrymaking
- Swart Suid-Afrikaners moet trots wees op hulself en moet strewe na selfstandigheid
- Swart Suid-Afrikaners moet dinge op hul eie doen sonder die hulp van wit Suid-Afrikaners
- Doel was om hoofsaaklik swart Suid-Afrikaners bewus te maak van hul politieke, ekonomiese en kulturele regte
- Enige ander relevante antwoord (enige 1 x 2) (2)

4.1.3 *[Interpretasie van informasie uit Bron 4A – V2 – LU1 (AS3); LU3 (AS2)]*

- Tekort aan politieke leierskap om die stryd teen apartheid te lei
- Tekort aan bevrydings organisasies om vir vryheid te veg
- Die Suid-Afrikaanse regering het min tasbare opposisies vir sy rassebeleid
- Enige ander relevante antwoord (enige 1 x 3) (3)

4.1.4 *[Interpretasie van informasie uit Bron 4A – V2 – LU1 (AS3); LU3 (AS2)]*

Kandidate moet EEN positiewe en EEN negatiewe waarneming van die Swartbewussynbeweging in hul antwoord in sluit:

POSITIEF

- Verenig die swart Suid-Afrikaanse onderdrukte massa teen blankes
- Het hul algemeenheid van hul onderdrukking en marginalisasie van die apartheidsregering weerspieël (1 x 1) (1)

NEGATIEF

- Stryd was beskou as rassisties omdat dit wittes uitgesluit het
- Blameer die hele wit Suid-Afrika as deel van die Suid Afrikaanse probleem (1 x 1) (1)

4.2 4.2.1 *[Interpretasie van informasie uit Bron 4B – V2 – LU1 (AS3); LU3 (AS2)]*

- Het bewus geword van die omstandighede waarin swart Suid-Afrikaners hulle bevind
- Hy was in staat om die kontras en verskille te sien tussen blank en swart Suid-Afrikaners
- Wou meer leer omtrent die stryd van ander mense en probeer dit om in Suid-Afrika te implementeer
- Enige ander relevante antwoord (1 x 2) (2)

4.2.2 *[Interpretasie van informasie uit Bron 4B – V2 – LU1 (AS3); LU3 (AS2)]*

- Die studenteopstand in Europa, Frankryk
- Die Burgerregtebeweging en die Swartmagbeweging in die Verenigde State
- Die Portugese nederlaag in Mosambiek en Angola
- Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)

4.2.3 *[Interpretasie van informasie uit Bron 4B – V2 – LU1 (AS3); LU3 (AS2)]*

- Dit was 'n genesing vir 'n persoon wat ly aan onderdrukking
- Swart bewustheid het een laat trots voel, geledere sluit en veg
- Enige ander relevante antwoord (enige 1 x 2) (2)

4.2.4 *[Interpretasie van informasie uit Bron 4B – V2 – LU1 (AS3); LU3 (AS2)]*

- Morobe en Mazibuko se weergawes is eenders omdat beide studentleiers was teen die tyd van die Soweto opstande
- As gevolg van die resultaat van Swart Bewussyn het beide Morobe en Mazibuko begin om vrae oor swart Suid-Afrikaners te opper
- Swart Bewussyn het Morobe en Mazibuko beïnvloed om apartheid teen te staan en weerstand daarteen te bied

(enige 2 x 2) (4)

4.3 4.3.1 *[Onttrekking van informasie uit Bron 4C – V1 – LU1 (AS3); LU3 (AS2)]*

- Die invloed van die filosofie van Swart Bewussyn
- Die instelling van Afrikaans as 'n taal van onderrig

(enige 1 x 1) (1)

4.3.2 *[Interpretasie en evaluering van bewyse uit Bron 4C – V3 - LU1 (AS4)]*

- Afrikaans was deur baie student beskou as die taal van die onderdrukker
- Afrikaans was 'n vreemde taal vir swart leerlinge
- Afrikaans was 'n taal van die polisie en hul werkgewers
- Instelling van die Afrikaans taal het hul opgelei vir 'n lewe van knegskap
- Dit is moeilik om 'n nuwe taal te leer veral wanneer jy op hoër skool is
- Moes in hul moedertaal geleer het as in die taal van die onderdrukker
- Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)

4.3.3 *[Interpretasie van informasie uit Bron 4C – V2 – LU1 (AS3); LU3 (AS2)]*

- Bantoe-onderwys het gedien om hulle te onderdruk
- Bantoe-onderwys het hulle voorsien van 'n minderwaardige onderrig
- Dit was Bantoe-onderwys wat verantwoordelik was vir die instelling van Afrikaans
- Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)

4.3.4 *[Bepaal die beperking van Bron 4C - V3 – LU1 (AS3.4);LU2 (AS2,3); LU3 (AS2,3)]*

Die Visuele Bron het nie 'n datum

- Dit fokus op 'n paar studente
- Die foto gee nie 'n wye oorsig van wat gebeur nie
- Die eise van die betogers reflekteer nie die intensiteit van die Soweto-opstande nie
- Die foto kon gemanipuleer word
- Bevooroordeel
- Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)

4.3.5 *[Vergelyking van bewyse van die Visuele met die geskrewe Bron in Bron 4C en hoe hulle mekaar ondersteun – V3 – LU1 (AS3); LU2 (AS3); LU3 (AS2)*

Die geskrewe bron beskryf die redes vir die studente se optog na Soweto-taalkwessie

- Die visuele bron weerspieël die studente protes teen die taalkwessie wat implementeer was as gevolg van die beleid van Bantoe-onderwys
- Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)

4.4 *[Interpretasie, analise en sintese van bewyse van Bron 1B- V3 – LU1 (AS3 en 4); LU2 (AS1, 2 en 3); LU3 (AS1, 2, 3 en 4)]*

Kandidate moet die bruikbaarheid aan 'n geskiedkundige verduidelik. In die beantwoording van die vraag, moet die kandidate wys dat die bron relevante is tot die ondersoek en bruikbaar deur die oorsprong daarvan te bevraag teken.

Kandidate kan die volgende punte gebruik om die vraag te beantwoord:

BRON 4B is bruikbaar omdat:
- Dit verskaf twee weergawes deur vooraanstaande studentleiers wat deel was van die Soweto-opstande
- Dit dui aan dat Swart Bewustheid hulle beïnvloed het
- Dit is 'n relevante bron omdat dit geskryf was toe hulle studente was
- Dit kan as 'n oorspronklike bron beskou word omdat dit deur mense geskryf was wat by die Soweto-opstande betrokke was
- Enige ander relevante antwoord

Gebruik die volgende rubriek om 'n punt toe te ken:

VLAK 1	• Gebruik bewyse op elementêre wyse d.w.s. **toon min of geen begrip van die bruikbaarheid van hierdie bron wanneer navorsing gedoen word oor die invloed van die filosofie van Swart Bewussyn op die Soweto-opstande.** • Gebruik bewyse gedeeltelik om oor 'n onderwerp te skryf of kan nie oor die onderwerp skryf nie	**PUNTE: 0–2**
VLAK 2	• Bewyse is meestal relevante en hou in 'n groot mate verband met die onderwerp, bv. **toon begrip van die bruikbaarheid van hierdie bron wanneer navorsing gedoen word oor die invloed van die filosofie van Swart Bewussyn op die Soweto-opstande.** • Gebruik bewyse op 'n baie eenvoudige manier om 'n paragraaf te skryf.	**PUNTE: 3–5**
VLAK 3	• Gebruik relevante bewyse bv. **demonstreer 'n deeglike begrip van die bruikbaarheid van hierdie bron wanneer navorsing gedoen word oor die invloed van die filosofie van Swart Bewussyn op die Soweto-opstande.** • Gebruik bewyse baie effektief in 'n georganiseerde paragraaf en toon begrip van die onderwerp	**PUNTE: 6–8**

(8)

4.5 UITGEBREIDE SKRYFSTUK

4.5.1 *[Beplan en konstrueer 'n argument gebaseer op bewyse deur die gebruik van analitiese en interpretasievaardighede - V1 – LU1 (AS 3 en 4); LU2 (AS1, 2 en 3); LU3 (AS1, 2, 3 en 4)]*

SINOPSIS
Kandidate moet beskryf hoe die filosofie van Swart Bewussyn studente van Soweto in 1976 beïnvloed het.

HOOFASPEKTE
Kandidate behoort die volgende aspekte in hulle antwoord in te sluit:

- Inleiding: Kandidate moet die redes vir die stigting van die Swartbewussynbeweging aandui.

UITBREIDING
- Redes vir Swart Bewussyn en die rol van Steve Biko
- Steve Biko raak aktief in die aktiwiteite van NUSAS
- Biko was oortuig dat swart Suid-Afrikaanse studente hul eie organisasie benodig waarin hulle vir hulself kan praat in stede daarvan dat hulle op wit Suid-Afrikaners wag om hulle in hul stryd te help
- Biko lê die planne uit vir die Suid-Afrikaanse Studente-organisasie
- Die konsep van Swart Bewussyn het 'n spesiale aantrekkingskrag vir die swart Suid-Afrikaanse jeug omdat dit hulle inspireer het om teen wit oorheersing te veg
- Swak gehalte van Bantoe-onderwys bv. ongelyke regering spandering, swak gehalte van skoolgeboue, tekort aan klaskamers, en oorvol klaskamers
- SASO het begin om studente bewus te maak van hul regte
- Die Suid-Afrikaanse Studentebeweging (SASB) was gestig deur jonk studente-aktiviste
- Studente was blootgestel aan die idees van Swart Bewussyn en het gemobiliseer om vir hul regte te veg
- In 1975 het die Minister van Bantoe-onderwys 'n beleid ingestel wat Afrikaans verpligtend gemaak het as 'n medium van onderrig en geleerdheid
- Swart jeug wat beïnvloed was deur die filosofie van Swart Bewussyn (swart waardigheid en selfagting/swak verblyf omstandighede, toename in werkloosheid onder die ouers en haaglike armoede het ook die jeug militant gemaak)

- Die twispunt van die Afrikaanse taal was die finale vonk wat aanleiding gegee het tot die Soweto-opstande
- Op 16 Junie 1976 het studente mobiliseer teen die apartheidsregering
- Enige ander relevante antwoord
- Slot: Kandidate moet hul argument saamvat met 'n relevante slot (30)

Gebruik die matriks op bladsy 6 van hierdie dokument om hierdie skryfwerk te assesseer

4.5.2 *[Sintetiseer inligting om 'n oorspronklike argument te konstrueer deur gebruik te maak van inligting uit die bronne en jou eie kennis om jou antwoord te ondersteun - V2 – LU1 (AS 3 en 4); LU2 (AS1, 2 en 3); LU3 (AS1, 2, 3 en 4)]*

SINOPSIS
Kandidate moet kommentaar lewer of hulle saam stem of nie saam stem met die stelling. Indien hulle saam stem met die stelling moet hulle aandui hoe Steve Biko se onderrig die politieke denke van die jeug gedurend die 1970's beïnvloed het. Relevante voorbeelde moet gebruik word om die kandidate se antwoord te ondersteun. Indien hulle nie saam stem nie moet hulle hul antwoord ondersteun met relevante bewyse.

HOOFASPEKTE
Kandidate behoort die volgende aspekte in hulle antwoord in te sluit:

- Inleiding: Kandidate moet aandui of hulle saam stem of nie saam stem nie en hul gedagte rigting ondersteun met relevante bewyse.

UITBREIDING
Deur met die stelling saam te stem moet die kandidate die volgende bespreek:
- Die rol en invloed van Biko se filosofie, SBB en die rol van SASB op die jeug van Suid-Afrika
- Beskryf die verskillende faktore wat die politieke denke van die jeug verander het
- Gedurende die 1970's byvoorbeeld, bewusmaking van die jeug oor die volgende:
- Swart waardigheid en selfagting
- Swak verblyf omstandighede en stygende werkloosheid
- Verhoging van die olie prys gee aanleiding tot 'n styging in inflasie
- Styging van die pryse van basiese voedselpryse

- Soweto en ander buurte was oorvol en daar is 'n tekort aan basiese dienste
- Implementering en afdwing van instroombeheerwette het die lewe vir swart Suid Afrikaners moeilik gemaak
- Swart werkersunies was verbied om protesaksie aan te teken
- Afrikaans taal was verpligtend gemaak - wyd verspreide teenkanting deur swart Suid-Afrikaanse studente
- Die rol en invloed van die Soweto Studente Verteenwoordigende Raad
- Enige ander relevante antwoord
- Slot: Kandidate moet hul argument saamvat met 'n relevante slot

Indien kandidate nie met die stelling saamstem nie moet hulle hul antwoord ondersteun met relevante bewyse.

Gebruik die matriks op bladsy 7 van hierdie dokument om hierdie skryfwerk te assesseer (30)

[75]

TOTAAL: 150

Kopiereg voorbehou